

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 128. In pulverem pariter rediguntur argumenta novissima Martini
Steyaert, Henneguieri, Caroli ab Assumptione, &c. illudque imprimis
palmare, quod petunt ex Luc. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

pbimus, quam maximus fratrum numerus, qui cum Trophimo fuerat, admissus est; qui omnes regressari ad Ecclesiam non essent, nisi cum Trophimo committente venissent. Similia habet Augustinus l. 2. contra Crescon. c. 11. Ex consilanti proinde veterum Patrum sententia, casus iustæ necessitatis, quo dubiè dispositus absolvi potest, est quando plures alios secum in unitatem Ecclesiæ trahet. si absolvatur; trahet verò in schisma, vel in hæresim, si non absolvatur. Videri potest Morinus l. 1. c. 19. l. 4. c. 11. & l. 9. c. 6.

1304 Ad 3. respondeo, casum illum Sacerdotis non esse casum iustæ necessitatis, in quo Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta, ipsiunque sacrosanctum Missæ sacrificium exponere liceat periculo sacrilegæ profanationis, in quo proinde Sacerdos dubiè contritus absolvi queat, vel præsumi sufficienter contritus. Cùm difficilior sit Sacerdotum, quam aliorum verà & plena conversio, post commissam grande crimen, maximè carnis, uti probavimus libro præcedenti cap. 46. & 47. ubi de isto casu plura videre licet.

1305 Ad 4. respondeo Paschalem Communionem, à talibus, ex Confessarii præscripto, diffidendam. Propter similes namque causas Concilium Lateranense Communionis Paschalis præceptum (cap. omnis atrinque sextis expressum) temperavit, dicens: nisi forte de consilio proprii Sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum. Propterea, qui ejusmodi est, expectare non debet ultimos quindecim Paschalis dies, si velit cum aliis in Paschate communicare, sed circa initium Quadragesimæ (uti monet S. Carolus, & mos olim erat) vel aliquandiu ante Pascha, dignis pœnitentiæ fructibus probare se debet dignum Paschali Communionem. Quod si neglexerit, suam sibi ad hoc indispotionem debet imputare.

Ad 5. respondeo, Sacramentum, isto prætextu, periculo exponi non posse. Primò, quia indulgentia nonnulli pœnitentibus & contritis conceditur; sine vera proinde pœnitentia, nulla prodest indulgentia. Secundo, quia per veram ex toto corde pœnitentiam peccator prius eripiendus est ex inferno, quam per indulgentiæ lucrum eripiatur ex purgatorio.

CAPUT CXXVIII.

n pulverem pariter rediguntur argumenta novissima Martini Steyaert, Hennegueri, Caroli ab Assumptione, &c. Illudque imprimis palmare, quod petunt ex Luc. 17.

1306 **M**irum quanto isti cum strepitu in doctrinam & praxim nostram infurexerunt, partim Theibus, partim Libellis editis, in quibus tantam animi commotionem non manifestassent, si depositis tantisper præjudiciis rem totam sedato animo viri doctissimi considerassent. Sic enim ipsimet animadvertissent, solidis se argumentis usque adeò delictuos, ut ea quæ specialiter objiciunt, dum solutionem nostrarum validum iclum sustinere non valent, viti, imò pulveris inilar in aëra dissilant.

Sed priusquam hoc ostendamus, notandum est inter Adversarios illos nostros hac in re dissidium. Carolus namque ab Assumptione in Pentologo suo Diaphorico p. 70. Nec recidivus (inquit) ex eo quòd quoties habuit tale propositum, toties in eo non stetit, debet estimari irrisor Sacramenti, si demò cum tali proposito accedat ad confessionem. Et pag. 98. Qui promisit sepius dimittere occasionem peccandi, & non dimisit, non ideo præsumitur non habere voluntatem relinquendi; nec ex hoc præcisè capite delet ei, titulo indispotionis, seu deficientis voluntatis, denegari absolutio. Et in Appendicè Tom. III.

Pentalogi pag. 3. Cùm ex frequenti lapsu, aut longa consuetudine non appareat manifesta ratio, quòd pœnitens non habeat hic & nunc dolorem de commissis, & propositum de non committendis; idè ex lapsu, etiam frequenti, & consuetudine non potest pœnitens prudenter estimari scius vel mendax, sed tantum quòd in dolore non stabit. Et in Elucidatione sua pag. 2. Je solitaires, que sans une preuve convaincante, mille rechûtes n'empêchent de croire sur sa parole le recidive de mille fois, lors qu'il dit d'avoir un vrai repentir, & un vrai propos de ne plus pecher, & qu'il donne tout l'exterieur d'une bonne confession. Et in defens. commun. Eccles. prax. pag. 97. sic Deum loquentem inducit: A vobis, debiles peccatores, qui suis viginti annis peccantes ex habitu, qui centies & centies in eadem peccata lapsi estis, sine ullo obnato ad emendationem; etiamsi vitam duxeritis enormiter slogiosam, nullumque sit crimen, quod non commissistis, non postulo emendationem notabili tempore, nec fructus dignos pœnitentiæ. Non postulo nisi folia. Constatemini corde contrito, & remissionem vobis omnia peccata vestra, per absolutioem Ministri mei.

Sicyartius verò in tr. de oper. pœnit. Et in libello, cui titulus: Praxis & doctrina communis Ecclesiæ absolvendi, &c. approbat opera pœnitentiæ externa, cœnalia ante absolutioem ordinariè exigenda esse à peccatoribus publicis, obduratis, consuetudinariis, aut in crimina enormia lapsis; scdus (inquit) à peccatoribus ordinariis, & iis qui solent aliquando labi in mortalia ex fragilitate. Porro inter peccatores ordinarios anno 1691. in Thefi Sabbatinali recensuit lapsos in fornicationem, cùm dixit: viscositatem fornicationis v. g., sed nondum versa in consuetudinem, melius curaveris cità absolutioem, quam aliquot dierum dilatione. Quod usque adeò extendit ad Sacerdotem in fornicationem lapsum, ut sub finem anni 1689. publica in disputatione dixerit: Sacerdotem multu in fornicationem lapsum, posse die sequenti absolvi, & missi ad altare, si alias plebs die Dominicà Sacerro frustranda foret.

De Doctore Martin quid dicam? Vix manús 1307 subduxerat ferulis Bedelli Colonienfis, cùm adoptavit libellum immodestum, cui titulus: Apologia pro praxi communi pœnitentiæ, cujus vix folium extat, in quo non probra & convicia expuantur, dieteriaque pleno effundantur modio. Obscuri verò nominis Author, qui Apologiam illam concinnavit, etiam à semetipso in plerisque diffidet. Quippe modò affirmat, modò negat consuetudinarios facile & citò converti. Modò affirmat ipsis necessaria esse longa pœnitentiæ opera ut convertantur, modò negat, uti demonstravimus in Theologia Sanctorum vindicata. Modò affirmat ordinariè prudenter credi consuetudinario & recidivo, post frustrata promissa omnia dicenti velle se emendare, modò idipsum negat, argumentis nostris convictus. Denique modò affirmat frequentes lapsus, vestitos circumstantiis, v. g. hominis consuetudine gravati, salutis suæ incurni, remedia sibi contra lapsum præscripta negligentis, &c. defectum inferre propositi, modò dicit solum inferre mutationem propositi. Quid mirum? erroris ista est natura, sibi non consistare. Sola veritas sibi per omnia constat.

Henneguerus denique in Dissert. Theol. de absol. p. 2. a. 4. conclus. 2. dicit, ex lapsu, quantumvis frequenti, atque ex consuetudine, etiam inveterata, non posse inferri rationabiliter defectum dispositionis ad Pœnitentiæ Sacramentum requisitæ. Conclus. proinde 3. censet, accedenti ad Confessionem, & dicenti sibi in se veram de peccatis dolorem, cum absoluto emendationis proposito, quantumvis lapsu & consuetudinario, si aliud non ob-

Ecc

stiterit, fidem adhiberi debere, absolutionemque conferri, quamlibet enormia fuerint confessa crimina. Nec enim crimina ulla excipit. Imò tanta est laxitas ipsius, ut non solum septies in die absolutionem conferendam censeat; sed & septuagies septies in die talia perpetrante, seque poenitere dicentem, toties absolutione donandum. Idque putat clarè & perspicuè docere Christum Luc. 17. cum dicit: *Si peccaverit in te frater tuus, inrepa illum: & si poenitentiam egerit, dimitte illi. Et si septies in die peccaverit in te, & septies in die conversus fuerit ad te, dicens: poenitet me, dimitte illi.* Ubi per septenarium numerum significari dicitur quoties: ponitur enim numerus finitus pro infinito, ait Cajetanus post V. Bedam, c. 67. in Lucam dicentem: *Septenario numero, non venia danda terminus ponitur; sed vel omnia peccata dmittenda, vel semper poenitenti dmittenda precipitur.*

1308 Itaque 21. ò. isti obijciunt verba illa Salvatoris ex Luc. 17.

Veram incepta est obiectio, & intellecta ad sensum Henneguerij, manifestè ducit in præcipitium propositionis 60. ab Innocentio XI. damnatae, uti demonstravimus cap. 96. Inducit etiam in laxitatem execrabilem in Concilio Toletano III. sub Pelagio II. hisce verbis tam patheticè reprehensam: *Comperimus per quasdam Hispaniarum Ecclesias... sædissimè pro suis peccatis agere homines poenitentiam, ut quoties peccare libuerit, toties à Presbyteris se reconciliari exposculent: idèd pro coercenda tam execrabili præsumptione, id à sancto Concilio jubetur, &c.* Porro quòd in execrabilem istam præsumptionem laxitatemque manifestè inducat Henneguerius, dum ex verbis illis Salvatoris præterdit, quòd sicut extra Sacramentum oportet nos septies in die dimittere ei qui septies in die nos offendit, & post offensam accedit ad nos dicens, *poenitet me*; sic oportet Sacerdotem in Sacramento Poenitentiae septies in die absolvere eum, qui septies in die offendit Deum (quamlibet enormis sit offensa) & post singulas offensas accedit ad confessionis tribunal, dicens, *poenitet me*, perspicuum est ex eo quòd ly *septies in die* idem ibi significet quòd *absque sermone*, etiam septuagesies septies, etiam centies, etiam millies, & quoties offendere placuerit. Manifestè ergo vult peccatores toties à Presbyteris exposculare posse reconciliationem cum Deo, sive absolutionem, quoties peccare libuerit, eamque à Presbyteris indilate concedendam esse, absque alio requisito, nisi quòd Presbyteris dicere debeant, *poenitet me*. Quòd si verum est, tam horrenda sequuntur, ut soli tenebras offundere, terramque tremefacere queant. Narrat Author libri inscripti: *Reflexions d'Eugene Theophile*, &c. sibi notum Sacerdotem, singulis anni diebus incidere solitum in crapulam & impudicitiam: & quia ad Missam quotidie faciendam adstrictus erat, ferè quotidie accedebat ad tribunal confessionis, ac deinde Agnum immaculatum offerebat ad altare, Missaque facta, ab altari Christi statim properabat ad altare diaboli, ad prostibulum utique, ibi diabolo litaturus abominabile ebrietatis atque Veneris sacrificium. Si secundum verba illa Salvatoris oporteat Confessarium toties indilate absolvere peccatorem, quoties accedens ad confessionem dicit, *poenitet me*, sequitur Sacerdotem illum quotidie à Confessario absque dilatione absolvi debuisse, quoties confitendo dixit, *poenitet me*, etiam non obitante habitu & consuetudine horrenda illa sacrilegia quotidie perpetrandi (quòd adèd horribile est, ut horreat animus cogitando, rubefcatque atramentum & charta scribendo:) jubet siquidem Saluator quotidie dimittere fratri, etiam septies in die, imò septuagesies septies nos offen-

denti, modò dicit, *poenitet me*, tametsi assuetus esset quotidianas offensas illas repetere. Nimi enim Saluator excipit, non offensarum numerum, non habitum & consuetudinem. Hoc autem quòd Saluator fieri jubet extra Sacramentum, loquendo de offensis in nos commissis, Henneguerius suo illo argumento fieri vult etiam in Sacramento; etiam loquendo de offensis in Deum commissis; contra propriam proinde sententiam dimitcat, quòd dicit consuetudinarios inabsolutos dmittendos, si priusquam à prava consuetudine, ut à proxima peccandi occasione interna, per poenitentiam & etiam emendationem recesserint, ad confessionem accedant. Ecce quomòd secum ipsis pugnant perulantia (quæ Tridentinum sess. 4. coerceri voluit) ingenia, quæ dum suæ prudentiæ inveniunt, sacram Scripturam ad suos sensus contrahunt, contra unanimem consensum Patrum, Henneguerianæ expositioni verborum Salvatoris uno ore contradicentium, ut ex dictis est manifestum.

Objectionem ergo merìd dixi inceptam esse: quia textus sive Luc. 17. sive Matth. 18. luce clariùs ostendit, Salvatore ibi de sacramentali absolutione non loqui, sed de privata injurie condonatione; de eaque Salvatoris verba à sanctis Patribus unanimitè exponuntur. Neque enim Petrus Christum interrogat: *quoties Deum offendet frater meus, sacramentaliter ipsum absolvam?* sed *quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei usque septies, &c.* Responso ergo interrogationi adaptata naturalem & obvium hunc reddi sensum: *quoties frater in te peccaverit, id est injuriam te affecerit, & dixerit, poenitet me, et remitte, seu condonabis.* Responso proinde Christi non docet Petrum, quòd ratio se in Sacramento Poenitentiae gerere debeat erga peccantes in Deum, vel in proximum, sed quòd animi affectione dispositus esse debeat erga eos, à quibus accepit injuriam. Semper enim dimittere jubemur cordis rancorem, vindictæque appetitum; semper ex corde remittere offensam in nos commissam; & quamvis non teneamur semper exteriora remissionis signa dare, nisi in preparatione animi; semper tamen paratos esse nos oportet ad ea danda in circumstantiis, in quibus ea lex charitatis exigit, v. g. in quibus injuriator veniam petit, *ne ipse, vel alii scandalizentur.*

Ad id namque significandum Luc. 17. Saluator dixit: *Si septies in die peccaverit in te, & septies in die conversus fuerit ad te, dicens: poenitet me, dimitte illi.* Inmediate enim præmonuerat cavendum à scandalo. Ad quòd cavendum dimittere nos oportet exteriori fratri, à quo injuriam accepimus, quoties dicit, *poenitet me*, sive credamus eum reverà ex corde poenitere, sive non credamus. Imò intricius dimittere nos oportet cordis rancorem, sive dicat, *poenitet me*, sive non dicat, & impeniens sit, juxta illud: *diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniantibus vos.* Inceptè autem quis argueret sic: Christianus tenetur offensas in se commissas dimittere injuriatori, etiam impenienti. Ergo Sacerdos in Sacramento Poenitentiae dimittere debet offensas in Deum commissas peccatori, etiam impenienti. Quia, ut sapienter observat Illustrissimus Castoriensis in Amore suo poenitente p. 2. c. 13. §. 3. aliæ leges positæ sunt Christianis, ut sciant quomòd erga proximum suum, etiam inimicum, affecti esse debeant; aliæ sacris Judicibus, ut sciant quomòd erga peccatores gerere se debeant, qui in Deum graviter peccaverunt. Christianis quippe mandatum est, ut diligant proximum suum, etiam hostem & inimicum. Sacris verò Judicibus mandatum est, ut alios non solvant, nisi quos judicaverint absolutione dignos, sive ex toto corde poenitentes; ut-

pote quibus aliis absolutio profutura non esset, sed reis & absolventibus obfutura. Cùm Deus non donet peccata nisi toto corde convertis, nec aliis, quàm convertis Sacerdos donare possit. *Non est enim servus major domino suo*, nec prodesse potest absolutio Ministri, si summus Pater-familias non acceptet. Hinc Hieronymus in Math. c. 18. *Si peccaverit in nos frater noster, dimittendi habemus potestatem, imò & necessitatem: quia præcipitur, ut debitoribus nostris debita dimittamus. Si autem in Deum quis peccaverit, non est nostri arbitrii.* Ambrosius quoque in cap. 17. Luc. *Pulchrè posuit; si peccaverit in te; non enim aqua conditio, in Deum hominemque peccare.* Ita etiam S. Thomas in Catenâ. Et Cajetanus in cap. 18. Math. *Recole quod hic tractatur de remissione offense, non in Deum, aut in proximum, sed in te; in cuius libera potestate est remittere quod tibi debetur. Et propterea vult Dominus, quod potius fallaris remittendo fratri, dicenti, pœnitet me; quàm fallaris non remittendo. Secus autem est, cum de offensus agitur, que non ex tuo pendet arbitrio.*

1310 Instat tamen Henneguerus 1°. atque hunc syllogismum velat telum ineluctabile in nos vibrat: ratio non patitur, ut siquis extra Sacramentum creditur, & credi debet de peccatis pœnitens, de illdem non credatur, aut credi non debeat pœnitens, si spontè ad Sacramentum accedens dicat, pœnitet me. Atqui extra Sacramentum, qui septies in die fratrem offendit, si septies accedat dicens, pœnitet me, creditur, & credi debet pœnitens. Ergo & in Sacramento credi debet, si spontè accedat.

Imprimis nego majorem: quia dum extra Sacramentum pœnitenti credis, qui in te peccavit, pœnitereque se dicit, non obstante quòd iustè tibi rationes occurrant dubitandi de verâ ipsius pœnitentiâ, nulli injuriam facis: in Sacramento verò, dum verè pœnitentem credis, & absolvis eum, de quo iustè tibi rationes occurrant dubitandi de verâ ejus pœnitentiâ (sicut in casu consuetudinarii & recidivi) injuriam facis Sacramento, exponendo te periculo conferendi illud indigno, ipsumque proinde exponendo periculo nullitatis, vel frustrati effectûs.

Deinde conformiter iis quæ antè dixi, nego minorem: quia nec Evangelium, nec Patres dicunt, quòd Christianus, qui offendenti offensam remittit, dum dicit, pœnitet me, credere debeat ipsum verè pœnitere. Sacerdos verò in Sacramento remittere non potest (extra necessitatem) offensas in Deum commissas, nisi iis quos credit verè pœnitere. Quòd autem offensa in nos commissa saltem coram Deo remittenda sit offendenti, etiam si non credatur pœnitens, ex Evangelio demonstratum est suprà, docentque (cum sanctis Patribus) Dionysius Carthusianus in cap. 17. Luc. ubi postquam dixit, dimittendum fratri, qui nos offendit, quotiescumque pœnitere se dixerit, addit: *tamen etiam non pœnitenti, & non roganti ignoscendum est, quantum ad culpam, & odii remissionem.* Estius in 3. dist. 30. *Locus Luc. 17. non significat, non prius remittendum fratri in nos commissum peccatum, quàm pœnitentiâ ductus veniam roget, sed remissionem prius apud nos in corde factam, tunc etiam ore, & aliis benevolentia, ac reconciliati animi signis declarandam; id quòd ante ejus pœnitentiâ non semper expedit.* Similia habet Joannes Maldonatus in cap. 18. Math. ubi propterea dicit, quòd Evangelicâ sententiâ, usque septuagies septies, non docentur Sacerdotes absolutionem petentibus temerè dare, sed docentur offensi semper ad ignoscendum parati esse. Cùm verò Augustinus Enchiridii c. 73. aliquæ Patres aiunt sufficere, ut pœnitenti, seu veniam roganti dimit-

tamus, loquuntur de dimissione. . . . quæ in peculiaribus externis amicitia & charitatis officiis exhibendis consistit, ut sapienter observat Jacobus Bajus l. 4. Institut. Religion. Christ. c. 3a. Enimverò verè condonat quis injuriam, quando non habet rancorem ad eum, nec malum contra ipsum procurat, inquit S. Thomas lect. 3. in cap. 3. ad Coloss. ad illa verba, *domantes vobismet ipsos, si quis adversus alium habet querelam.* Atqui nulli licet habere rancorem ad inimicum, etiam impœnitentem, nec veniam petentem, nec malum contra ipsum procurare, affectu scilicet vindictæ. Ergo nulli licet non condonare injuriam inimico, etiam impœnitenti, nec veniam petenti.

Instat 2°. tamen Luc. 17. non sit fermo de usu clavium; ex isto nihilominus loco, ad litteram sumpto, rectè argumentum trahitur ad usum potestatis clavium: in sensu scilicet accommodatio. Quomodò SS. Patres, & S. Thomas locum illum subinde extendunt ad usum istius potestatis. Sic enim S. Doctor arguit 3. p. q. 85. a. 10. in argum. *sed contra: homo inducitur ad misericordiam exemplo divinæ misericordiæ, secundum illud Luca: estote misericordes, sicut Pater vester misericors est. Sed Dominus hanc misericordiam Discipulis suis imponit, ut sepius remittant fratribus contra se peccantibus. Unde sicut dicitur Math. 18. Petro querenti, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei usque septies? Respondit Jesus. Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Ergo etiam Deus sepius per pœnitentiâ veniam peccatoribus præbet, &c.*

Respondeo ex sensu litterali efficaciter non argui ad spiritualem, vel accommodatiâ, nisi sensus ille vel alio Scripturæ textu, vel aliquâ Ecclesiæ declaratione, vel communi Sanctorum traditione vel sensu firmetur. Et sic arguit S. Thomas in argumento illo, *sed contra.* Aliàs efficaciter non argueret, uti fatetur 1. p. q. 1. a. 10. ad 1. ubi sic: *Nulla confusio sequitur in S. Scriptura: cum omnes sensus fundentur super unum, scilicet litteralem, ex quo solo potest trahi argumentum; non autem ex his quæ secundum allegoriam dicuntur, ut dicit Augustinus in epist. 48. contra Vincentium Donatistam. Non tamen ex hoc aliquid deperit S. Scripturæ: quia nihil sub spirituali sensu continetur fidei necessarium, quod Scriptura per litteralem sensum alicubi manifestè non tradat.* Sensus verò quem Henneguerus præterdit, nullo Scripturæ textu, nullâ Ecclesiæ declaratione, nec communi sensu Sanctorum, imò nullius Sancti testimonio firmatur; imò communi Sanctorum sensui diametraliter adversatur, uti superiora demonstrant argumenta nostra. Et idèò spuris est, & illegitimus, à Tridentinoque sess. 4. prohibitus, vel petulantis ingenii fœtus. Et reverà contrarius est fini quem Luc. 17. & Math. 18. Christus intendit, fini utique charitatis: quia nimia absolventi facilitate occasionem & audaciam præbet offendendi, fratresque perdendi, pro quibus mortuus est Christus. Et idèò facilitas illa à sanctis Patribus vocatur misericordia crudelis. Nam, ut S. Augustinus ait ferm. 15. de verb. Dom. explicans verba ista: *usque septuagies septies: si hæc præscriptio severitas disciplina (peccatores temerè non absolventis, sed ab ipsis condignos veræ pœnitentiæ fructus juxta Evangelicâ præcepta exigentis, ut quos Deus per compunctiōnis gratiam visitat, illos sacerdotalis sententiâ absolvat, inquit Gregorius homil. 26. in Evangel. cum tunc vera sit absolutio Præsidentis, cum æterni arbitrium sequitur Judicis) dormiat, repressâ disciplinâ servit impunita nequitia. Quid ergo faciendum est? . . . dum per charitatem imponitur disciplina, de corde lenitas non recedat. Quid enim tam piûm, quàm Medicus ferens feramentum? Plorat secandus, & secatur. Plorat*

urendus, & uritur. Non est illa crudelitas, ab his ut sevitia Medici dicatur. Sevis in vulnus, ut homo sanetur: quia si vulnus palpetur, homo perditur. Sic ergo ista monuerim, fratres mei, ut fratres nostros qui peccaverint omni modo diligamus de corde nostro. Charitatem in eos non dimittamus, & disciplinam quam opus est demus, ne per salationem disciplina crescat nequicia. Ecce quomodo ex Matth. 18. in favorem assertionis nostrae arguit S. Augustinus, Chrysostomum homil. 14. in 2. ad Cor. secutus, ubi hanc rem. . . *summa clementia & benignitas, prestantissimaque moderandi rationis, nec vulgaris erga peccatoris salutem cura* etc. dicit. Ita proinde ratione Sacerdos verissime imitator est divinae misericordiae. Deus namque nisi plene conversis peccata non condonat, plenaeque conversionis gratiam facile non donat, ne per veniae facilitatem peccatores commeatum sibi faciant delinquendi, potius quam eruditionem non delinquendi, ut Tertullianus loquitur lib. de penit. c. 6.

1302 Obijciunt 22°. Leo Papa epist. 102. agendum esse dicit, ne difficultas veniae curationem faciat tardiolem. Et epist. 91. c. 3. In dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles, nec accusantium se lacrymas gemisusque negligere.

Verum priori loco solum vult curationem fieri non debere tardiolem, quam Ecclesiae consuetudo, & Canones praescribunt. Posteriori loquitur de his, qui in tempore necessitatis, & in periculis urgentis instantia, praesidium penitentiae, & mox reconciliationis implorant. Extra quem casum, epistola illa 91. non alios, quam salubri satisfactione purgator, ad Communionem Sacramentorum per januam reconciliationis admittendos dicit.

1303 Obijciunt 23°. Catechismus Romanus p. 2. §. 5. n. 32. *ut qui seclerum conscientia agitantur, maxime salutare esse dicit, ut Sacerdoti, tanquam Christi Domini Vicario. . . anime suae morbos & vulnera aperiant. Statim enim parata sibi medicamenta inveniunt, quae non solum praesentis aegritudinis curanda, verum ita praeparanda animae caelestem quandam vim habeant, ut deinceps facile futurum non sit, in ejusdem morbi & vitii genus recidere.*

Respondeo quod medicamenta illa statim parata sibi inveniunt, si debita cum dispositione accedant; sed hoc primum Sacerdotes in penitente diligenter observare vult Catechismus n. 51. *si veram peccatorum suorum contritionem habeat, certumque illi sit, ac deliberatum, impoherum a peccatis abstinere.* Cujus defectu medicamentorum illorum effectum non percipere consuetudinarios, ac recidivos, de quibus agimus, experientia docet, cum facile, ut ante, in ejusdem morbi ac vitii genus recidunt.

1304 Obijciunt 24°. Gregorius Magnus l. 6. in c. 15. l. 1. Reg. *Plerumque (inquit) instanti Confessione agitur, ut confitentibus de cordis etiam conversione credatur. Ergo penitenti, asserenti se vere esse conversum, ordinati adhibenda est fides.*

Nego consequentiam: quia eam negat Gregorius ipse, dum ibidem ait: *Signum ergo vere conversionis non est in oris confessione, sed in afflictione penitentiae.* Tunc enim bene conversum peccatorem certimus, cum digna afflictionis austeritate delere nititur, quod loquendo confitetur. . . *In fructu ergo, non in foliis, aut ramis, penitentia cognoscenda est. Quasi arbor quippe bona voluntas est. Confessionis ergo verba, quia sunt aliud nisi folia? Aliquando tamen instanti, id est importuna, & saepe repetita Confessione moventur Ecclesiae Praelati, ut coram populo velut conversi recipient Sacerdotes, & Reges lapsos, idcirco de culmine dignitatis dejectos (de his namque Gregorius loquitur immediate ante verba obiecta) etiam si probabiliter coram Deo conversi non sint, idque prop-*

ter edificationem & salutem plurimorum, prout indicant verba sequentia: *Aliquando reproborum falsam humilitatem electi Praedicatoris accipiunt, ut exemplo eorum alii ad salutem perducantur. Quomodo Samuel (in quo exemplificat Gregorius) reprobi Saulis Confessionem propter populum accepit, & cum ipso adoravit. Quomodo etiam Trophim Episcopi conversione utrumque probabili Ecclesiae contenta fuit, ut ipsum in sinum suum reciperet, & in amittenda dignitate restitueret, ob salutem populi, quem seduxerat, secumque ad Ecclesiam reducebat. Sed hoc quod ob urgentem necessitatem, ob communem utilitatem, salutemque plurimorum faciunt Ecclesiae Praelati, ad casus ordinarios extendere non licet: utpote in quibus Ecclesiae servari vult communes leges suas.*

Obijciunt 25°. idem Gregorius homil. 26. in 1301 Evangelia dicit, *illos nos debere per pastorem auctoritatem solvere, quos Auctorem nostrum cognoscimus per suscitantes gratiam vivificare: quae mirum curificatio, ante operationem redimendis, in ipsa jam cognoscitur confessione peccati.*

Respondeo 1°. quod in eadem homilia scriptum explicet, cum dicit: *Causae ergo penitendae sunt, & tunc ligandi atque solvendi potestas exercenda. Videndum est quae culpa praecesserit, aut quae sit penitentia secuta post culpam, ut quos omnipotens Deus per compunctum gratiam visitat, illis pastoralis sententia absolvat.* Sensus proinde planus & obvisus verborum obiectorum est, quod absolventi sint illi, quos a Deo per compunctionis gratiam vivificatos Sacerdos cognoscit ex penitentia secuta post culpam, in ipsa Confessione sibi manifestata. Ex ea namque deprehendere potest internam vivificationem, ante ulterioris operis exhibitionem, id est antequam penitens illa faciat, quae facienda superflua a justificatis, ut in iustitia perseverent. De quibus 1° edictum agit scilicet 6. c. 13.

Respondeo 2°. nec illud, nec praecedens Gregorius testimonium facere ad rem. Quia Gregorius ibi non loquitur de consuetudinariis & recidivis, qui promissis sterilibus, velut absque fructu foliis, Confessarium saepius fecerunt, sed indeque suspectam de fallacia reddiderunt promissionem, quam in praesenti Confessione faciunt. Neque de peccatoribus magis, qui ad Confessionem veniunt absque praevius penitentiae operibus. Contrarium namque manifestum est ex contextu. De aliis autem peccatoribus loquendo, fatemur plerumque contingere, per ipsorum Confessionem, meliorisque vitae promissionem, satis cognoscei internam ipsorum conversionem, ante promissionis executionem, quando scilicet nihil occurrat nec concurrat, quod suspectam merito reddat ipsorum promissionem. Assertionis proinde nostrae nec per umbram Gregorius contradicit.

CAPUT CXXIX.

Respona eorumdem argumenta straminea esse ostendantur.

1301 Obijciunt 26°. commune SS. Patrum adagium: *Apud Deum non valet mensura temporis, sed doloris.*

Respondeo illud etiam adagium profus esse extra rem. Quid enim inde? Adagio illi libentissime subscribentes, dicimus & nos, apud Deum non tam valere mensuram temporis quam doloris, id est majori in pretio esse magnum ferventemque dolorem, quem brevi aliquando tempore divina operatur gratia, quam parvum tepidumque dolorem, quem majori tempore in se peccator exciravit. Propterea namque olim penitentiae tempus Episcopi breviabant illis, qui magno cum